

A thick black L-shaped frame surrounds the text. It starts at the top left, goes right, then down, then right again, and finally down to the bottom right corner.

SEMANTICKÉ ASPEKTY KATALOGIZACE VII.

10. 11. 2020

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

Atributy I

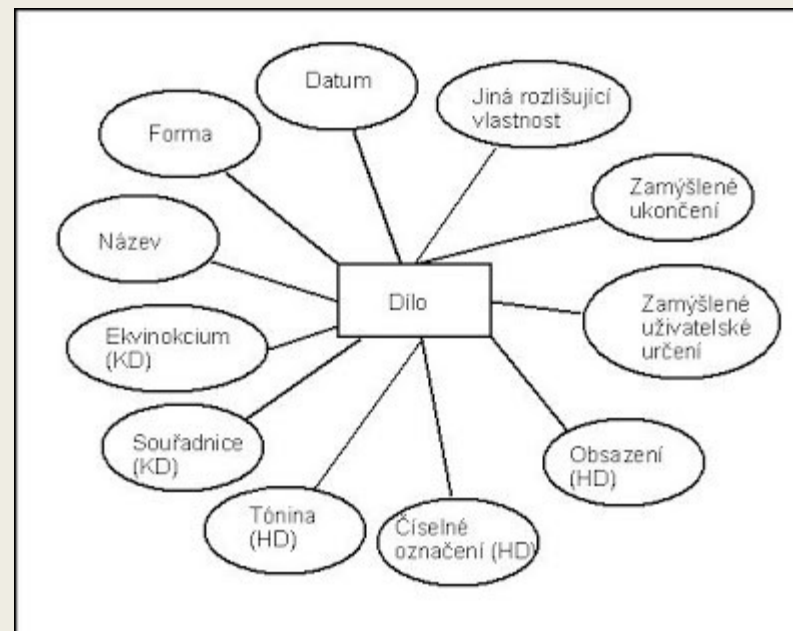
- Slouží k identifikaci entit
- Definovány jako logické objekty, nikoliv údaje
- Ve FRBR definovány pouze ty, které jsou součástí bibliografického záznamu, nikoliv ty, které se připojují pomocí autoritního záznamu
- Dělí se na
  - *Vnitřní – jsou součástí samotného dokumentu (fyzická forma, údaje, které se nachází v samotném dokumentu); získáme je analýzou samotné entity*
  - *Vnější – nejsou součástí samotného dokumentu (číslo národní bibliografie); potřebujeme vnější zdroj*

Atributy II

- Některé atributy jsou vyjádřeny jedním údajem, některé více údaji
- Některé se mohou časem měnit (rozměr periodika)
- Každá entita má definováno několik atributů
- Některé se týkají dané entity obecně, některé pouze určitého typu podentity

Atributy díla I

- název díla
- forma díla
- datum díla
- jiná rozlišující vlastnost
- zamýšlené ukončení
- zamýšlené uživatelské určení
- souvislost s dílem
- obsazení (hudební dílo)
- číselné označení (hudební dílo)
- tónina (hudební dílo)
- souřadnice (kartografické dílo)
- ekvinokcium (kartografické dílo)

Atributy díla II

- **Název.** S dílem může být spojen jeden nebo více názvů. Pokud je jich více, katalogizační agentura vybírá jeden, který se potom stává unifikovaným názvem pro dané dílo v katalogu.
Forma. Jde o formu obsahu díla (román, esej, symfonie, sonáta, mapa, kresba, fotografie).
Datum díla je datum vytvoření daného díla. Pokud není známo považuje se za datum díla datum jeho prvního vydání.
Jiná rozlišující vlastnost slouží k rozlišení dvou děl se stejným názvem. Může jít například o oblast vzniku.
Zamýšlené ukončení o dílu říká, zda bylo zamýšleno jako ukončené nebo bylo plánováno jeho pokračování.
Zamýšlené uživatelské určení definuje třídu uživatelů, kterým bylo dílo určeno.
Souvislost s dílem může být historická, sociální, intelektuální, umělecká apod.
Obsazení se týká hudebního díla, tj. podtypu entity dílo. Sděluje pro jaký instrumentální či vokální prostředek provedení bylo dílo původně určeno.
- **Číselné označení** je údaj pořadového, opusového čísla či čísla tematického katalogu, které se týká hudebního díla.
Tónina je řada tónových vztahů v tonální hudbě, která tvoří tonální centrum (např. D dur). Tónina sděluje, pro které tonální centrum bylo původně hudební dílo složeno.
Souřadnice jsou údaje zeměpisné délky a šířky, které tvoří vnější rámec kartografického dokumentu.
Ekvinokcium je rok, který slouží jako výchozí bod pro mapu či model oblohy.

Atributy vyjádření

- název vyjádření
- forma vyjádření
- datum vyjádření
- jazyk vyjádření
- jiná rozlišující vlastnost
- rozšiřitelnost vyjádření
- možnost revize vyjádření
- rozsah vyjádření
- sumarizace obsahu
- souvislost s vyjádřením
- kritická reakce na vyjádření
- uživatelská omezení k vyjádření
- označování posloupnosti (seriál)
- předpokládaná pravidelnost vydávání (seriál)
- předpokládaná četnost vydávání (seriál)
- typ partitury (hudebnina)
- obsazení (hudebnina nebo zvukový záznam)
- měřítko (kartografický obraz/objekt)
- kartografické zobrazení (kartografický obraz/objekt)
- znázorňovací technika (kartografický obraz/objekt)
- interpretace reliéfu (kartografický obraz/objekt)
- geodetické, souřadnicové a vertikální měření (kartografický obraz/objekt)
- záznamová technika (snímek dálkového průzkumu)
- speciální vlastnost (snímek dálkového průzkumu)
- technika (grafika nebo projekční grafický obraz)

Atributy provedení I

- název provedení
- údaje o odpovědnosti
- označení vydání
- místo vydání/distribuce
- nakladatel/distributor
- datum vydání/distribuce
- výrobce
- údaje o edici
- forma nosiče
- rozsah nosiče
- materiál
- způsob záznamu
- rozměry nosiče
- identifikátor provedení
- zdroj akvizice / oprávnění k přístupu
- údaje o dostupnosti
- omezení přístupu k provedení
- druh písma (tištěná kniha)
- velikost písma (tištěná kniha)
- foliace (kniha - starý tisk)
- kolace (kniha - starý tisk)
- status vydávání (seriál)
- číslování (seriál)
- rychlost přehrávání (zvukový záznam)

Atributy provedení II

- šířka drážky (zvukový záznam)
- způsob drážkování (zvukový záznam)
- konfigurace pásku (zvukový záznam)
- způsob ozvučení (zvukový záznam)
- speciální přehrávací charakteristika (zvukový záznam)
- barva (obraz)
- faktor zmenšení (mikrodokument)
- polarita (mikrodokument, projekční grafika, film, videozáznam)
- generace (mikrodokument nebo projekční grafika, film, videozáznam)
- formát promítání (projekční grafika, film, videozáznam)
- požadavky na systém (elektronický zdroj)
- charakteristiky souboru (elektronický zdroj)
- způsob přístupu (dálkově přístupný elektronický zdroj)
- adresa pro přístup (dálkově přístupný elektronický zdroj)

Atributy jednotky

- identifikátor jednotky
- fingerprint
- původ jednotky
- značky/zápisy
- historie výstav
- stav jednotky
- historie ošetření
- plánované ošetření
- omezení přístupu k jednotce

Atributy entit 2

Atributy osoby

- jméno osoby
- data osoby
- titul osoby
- jiné označení spojené s osobou

Atributy korporace

- jméno korporace
- číslo spojené s korporací
- místo spojené s korporací
- datum spojené s korporací
- jiné označení spojené s korporací

Atributy entit 3

- termín pro pojem
- termín pro objekt
- termín pro akci
- termín pro místo

Vztahy

- Znázorňují vztahy mezi entitami
- Entity jsou identifikovány atributy, vztahy přináší další informaci
- Jsou často identifikovány na základě analýzy dokumentu (slova jako „verze“, „vydání“, založeno na
- Jsou-li vyjádřeny v dokumentu, měly by být vyjádřeny i v katalogizačním záznamu
- Je třeba věcné analýzy, slovní vyjádření v dokumentu mohou být zavádějící
- Mohou být rozpoznány pouze tehdy, když jsou entity jasně identifikovány
- Měly by být vyjádřeny na úrovni entit, kterých se týkají
- Není-li to možné, můžeme zvolit entitu obecnější

Vztahy diagramu vysoké úrovně I

- Vztahy mezi entitami 1:

Dílo (subjekt vztahu) je realizováno pomocí (abstraktně chápaný vztah) vyjádření (termín vztahu). Vyjádření je realizací díla.

Vyjádření je ztělesněno v provedení. Provedení je ztělesněním vyjádření.

Provedení je ilustrováno jednotkou. Jednotka je ilustrací provedení.

Vztahy diagramu vysoké úrovně II

- Vztahy mezi entitami 1 a 2:

*Dílo **je vytvořeno** osobou, korporací. Osoba, korporace **vytváří** dílo.*

*Vyjádření **je realizováno** osobou, korporací. Osoba, korporace **realizuje** vyjádření.*

*Provedení **je vyrobeno** osobou, korporací. Osoba, korporace **vyrábí** provedení.*

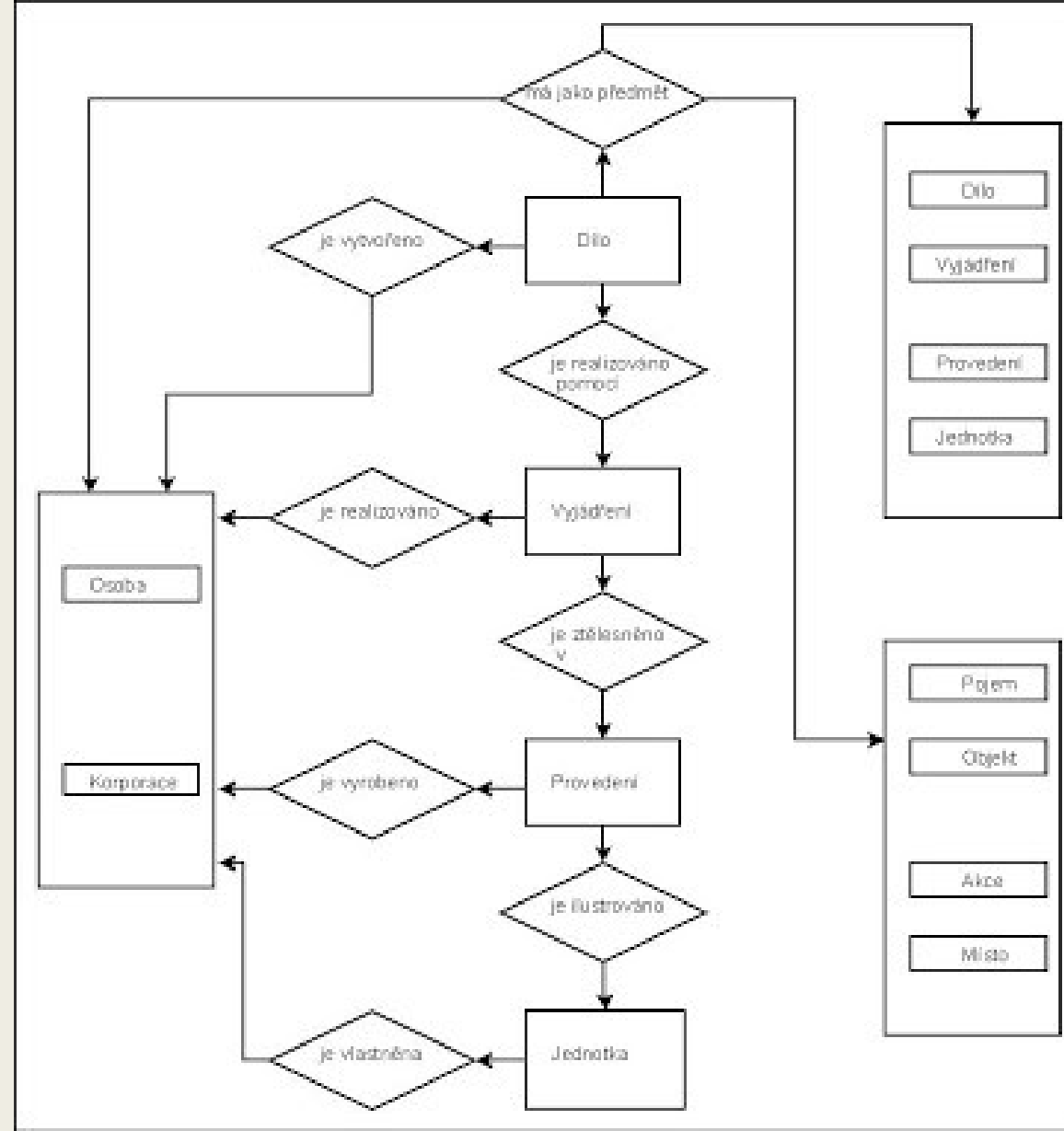
*Jednotka **je vlastněna** osobou, korporací. Osoba, korporace **vlastní** jednotku.*

Vztahy diagramu vysoké úrovně III.

- Věcné vztahy:

Věcné vztah je vztah mezi *dílem*, jakožto znakovou entitou, a tím, co *dílo* označuje.

- Jde o vztah **mít za předmět/být předmětem**. Subjektem vztahu je *dílo*, termínem vztahu je *jakákoliv entita*.
- *Dílo* může pojednávat o *díle, vyjádření, provedení, jednotce, osobě, korporaci, pojmu, objektu, akci a místu*.
- Pomocí tohoto vztahu se určuje předmět *díla*, nebo naopak se k určitému předmětu přiřazují *díla*, která se jím zabývají.

Vztahy mezi entitami typu 1 1

- dílo-dílo
- celek-část na úrovni díla
- vyjádření-vyjádření
- celek-část na úrovni vyjádření
- dílo-vyjádření
- provedení-provedení
- celek-část na úrovni provedení
- provedení-jednotka
- jednotka-jednotka
- celek-část na úrovni jednotky

Vztahy dílo-dílo

Typ vztahu	Referenční dílo	Autonomní dílo
<p>pokračování</p> <p>má pokračování → ← je pokračováním</p>	<p>pokračování</p>	<p>pokračování následující dílo</p>
<p>suplement</p> <p>má suplement → ← je suplementem</p>	<p>rejstřík konkordance návod pro učitele vysvětlivky suplement dodatek</p>	<p>suplement dodatek</p>
<p>doplňek</p> <p>má doplněk → ← je doplňkem</p>	<p>kadence libreto choreografie dokončení nedokončeného díla</p>	<p>doprovodná hudba zhudebnění textu pandán</p>
<p>sumarizace</p> <p>má sumarizaci → ← je sumarizací</p>		<p>výběr anotace</p>
<p>adaptace</p> <p>má adaptaci → ← je adaptací</p>		<p>adaptace parafráze volný překlad variace (hudba) harmonizace (hudba) fantazie (hudba)</p>
<p>transformace</p> <p>má transformaci → ← je transformací</p>		<p>dramatizace novelizace zveršování scénář</p>
<p>imitace</p> <p>má imitaci → ← je imitací</p>		<p>parodie imitace travestie</p>

Vztah celek část na úrovni díla

Typ vztahu	Závislá část	Nezávislá část
celek/část má část → ← je částí	kapitola, odstavec, část atd. svazek/číslo seriálu intelektuální část díla sestávajícího z několika částí ilustrace k textu zvukový aspekt filmu	monografie v edici článek v časopise intelektuální část díla sestávajícího z několika částí

Vztahy mezi provedeními

Typ vztahu	Provedení
reprodukce má reprodukci → ← je reprodukcí	reprodukce mikroreprodukce makroreprodukce dotisk přetisk faksimile zrcadlová strana
alternativa má alternativu → ← je alternativou	alternativní formát souběžné vydání

Vztah celek část na úrovni provedení

Typ vztahu	Provedení
celek/část má část → ← je částí	svazek vícesvazkového provedení zvuková stopa pro film na samostatném nosiči zvuková stopa pro film, která je součástí filmu

Vztah provedení jednotka

Typ vztahu	Provedení
reprodukce má reprodukci → ← je reprodukcí	reprodukce mikroreprodukce makroreprodukce dotisk přetisk faksimile

Vztah mezi jednotkami

Typ vztahu	Jednotka
rekonfigurace má rekonfiguraci → ← je rekonfigurací	svázáno s rozděleno do výtah z
reprodukce má reprodukci → ← je reprodukcí	reprodukce mikroreprodukce makroreprodukce faksimile

Vztah celek část na úrovni jednotky

Typ vztahu	Jednotka
celek/část má část → ← je částí	fyzická složka výtisku vazba knihy